

ומחריבן. ובגין דא ארעא הוֹהֶה תֹּהֶה וּבֹהֶה. איך ברא קידשא בריך הוא עלמיון לחרבא לוֹן. שפир הוֹהֶה דלא לברי לוֹן. אלא ודאי הכא איכא רזא. מאי איהו ומחריבן. דקידשא בריך הוא לא ישצוי עובדי ידוֹי. ולא עוד אלא דא שמיא אתمر בהו (ישעה נא) כי שמים בעשן גמלחו וגוו. אם בן קידשא בריך הוא עביד ומחי.

אלא רזא דמלחה כדיין הוא דקידשא בריך הוא ברא עלמא ובריה באורייתא כמה DAOקמיה בראשית, אתمر בה (משל ח) כי קנגני ראשית דרכו. ובהאי ראשית ברא ית שמיא וית ארעא ואיה סמיד לוֹן ביה. בגין דברית כתיב ביה בבריאשית. ואתמר ביה (ירמיה לג) אם לא בריתי יומם ולילה וגוו. ואליין אפנין אתمر בהו (תהלים קטו) השמים שמים לוי וגוו. ואיה ארץ החיים כלילא משבע ארעין דעליהו אמר דוד מלכא (תהלים קיו) אתה לך לפני כי בארצות החיים.

וברא שמיא וארעא (דף כה ע"א) בתריה על תה"ז, וליית תפן יסודא דאייהו בריניית דסמיד לוֹן. בגין דא קידשא בריך הוא בעא למיתן אורייתא לאומין דעלמא עובדי כוכבים ומזרות דאייהו ברית מילה ממש, ולא בעז לקבלא ליה, ואשתארת ארעא חרבה ויבשה. ודא אייה יקו המים מתחת השמים אל מקום אחד

ותראת היבשה. יקוו המים דא אוריתא. אל מקום אחד אלין ישראל. בגין דבשمتיהו תלין מההוא אטר דאטמר ביה ברוך כבוד יי' מקומו. כבוד יי' שכיננתא תפאה. ממוקמו שכיננתא עלאה. וכיוון דאנון בשמתיהו מתמן, שרייא עליהו ודיידי ואטמר בהון (דברים לט) כי חליך יי' עמו. ודא איהו יקוו המים אל מקום אחד.

ואורייתא איה ישובה דעלמא. ואומין דעלמא עובדי כוכבים ומזרות שלא קבלו לה אשთארו חרבין ויבשין. ודא איהו דקדושא בריך הוא בראש עלימין ומחריבן אלין שלא גברי פקדוי אורייתא, לא דישצאי איהו עובDOI במא דחשבין בני נשא. ולמה ישצאי לון לבניוי דאטמר בהון בהבראם בה' בראמ. ואلين אונון דמתג'ירין מאומין דעלמא. בגין יהו נפלת ה' זעירא דابرיהם באלא' חמישאה דהוא ה'. דאיהו חרב ויבש.

חרב בבית ראשון ויבש בית שני.

ומשה בגין דבעא לאעלא גיורין תחות גדרפי דשכיננתא וחшиб ההוו מאلين דאטבריאו בה' והב בהון את ה' דابرיהם, גרמו ליה ירידה כמא דאת אמר, (שמות לט) לך רד כי שחת עטף. בגין שלא קבלו את ה' בדחילו דיידי וברחימיו דה'. נחית איה מדרגיה דאיהו ו'.

וְאֵת ו' נַחַת עַמִּיה בְגַיִן דֶלֶא יְתַאֲבִיד בֵיןֵיָהוּ דַעֲתֵיד
אֵיהוּ בְּרוֹא דְגַלְגֹּולָא לְאַתְעַרְבָּא בֵיןֵיָהוּ בְגַלוֹתָא
בֵין עַרְבָּב רַב דָאָנוֹן בְשִׁמְתֵיָהוּ מִסְטְּרָא דָאָלִין דַאָתְמָר
בְהַוּן (ישעיה נא) כִי שְׁמִים בְעַשְׂן גַמְלָחוּ וְגו'. וְאַלְיָן אָנוֹן
דֶלֶא בְעַא נַחַת רְחַמִּי עַלְיָהוּ. וַאֲתַמְרָבְהַוּן וַיְמַחַי מִן הָאָרֶץ
בְגַיִן דְהַוּ מַאָלִין דַאָתְמָר בְהַוּן (דברים סג) תִמְחָה אֶת זֶכֶר
עַמְלָק. וַמְשָׁה לֹא אָסְתַמֵּר מִפְנֵיָהוּ וַאֲפִילַה' בֵיןֵיָהוּ
וּבְגַיִן דָא אֵיהוּ לֹא יָעוֹל לְאַרְעָא דִיְשְׁרָאֵל עַד דִיתּוֹב ה'
לְאַתְרָה. וּבְגַיִן דָא נַחַת אֵיהוּ מִדְרָגִיה, וְנַחַת בֵּיתָה ו'。
וּבְגַיִן דָא ה' נַפְלָת, ו' יוֹקִים לָה, ו' דִמְשָׁה.

וּבְגַיִן דָה"א זְעִירָא ה' דָאָבְרָהָם דָאֵיהָי דַהְבָּרָאָם אַתְעֹזֶר
אֵיהוּ בְגִינָה, וַאֲתַמְרָבְיָה (ישעיה סג) מַולְיךָ לִימִינָה.
מַשָּׁה וְגו', וַאֲפִיק לָה מַתְפֵן בְחִילָא דָו' וַאֲיִתֵּי לָה עַמִּיה.
מִיד שְׁרִיא עַלְיָה י"ה וַאֲשַׁתְלִים אָוָמָה (דַאָתְמָר) (שמות יז) כִי
יָד עַל כֶּס יְהָ מַלְחָמָה לִי' וְגו'. מַאי מַדְרָדָר. דָא מַשָּׁה
דַאֲתַמְרָבְיָה (קהלת א) דָוָר הַוְלָךְ וַדָּוָר בָּא. וְהָא אוֹקְמוֹתָה
דְלִית דָוָר פְּחוֹת מַס' רְבּוֹא. וְדָא מַשָּׁה דַאֲתַמְרָבְיָה
דְאַגְּנַתָּא חֲדָא יְלָדָה ס' רְבּוֹא בְכָרָס אַחַת.

(במדבר קב"ט) וְחַמִשׁ מִינִין אָנוֹן בְעַרְבָּב רַב וְאָנוֹן (ס"י נג"ע ר"ע)
בְפִילִים גְבוֹרִים עֲנָקִים רְפָאִים עַמְלָקִים.
וּבְגִינִיָּהוּ נַפְלָת ה' זְעִירָא מִאַתְרָהָא. בְלַעַם וּבְלַקְ

מִשְׁטֶרֶא דַעֲמֵלָק הוּוֹ. טול ע"ם מִן בְּלֵעַם ל"ק מִן בְּלֵק אַשְׁתָּאָר בְּבָל (בראשית יא) כי שם בְּלֵל ה' שְׁפַת בְּלֵהָרֶץ. וְאַלְיָן אָבוֹן דַאַשְׁתָּאָרוֹ מְאַלְיָן דַאַתְמָר בְּהַוּן (בראשית ז) וַיַּמַּחַת בְּלֵהָרֶץ אַת בְּלֵהָרֶץ, וְמְאַלְיָן דַאַשְׁתָּאָרוֹ מְנַהּוֹן בְּגַלוֹתָא רַבְיָעָה אָבוֹן רִישֵׁין בְּקִיּוֹמָא סָגִי. וְאָבוֹן קִיּוֹמָן עַל יִשְׂרָאֵל בְּלֵי חַמֵּס. וְעַלְיָהוּ אַתְמָר (בראשית ז) כי מְלָאָה הָאָרֶץ חַמֵּס מִפְגִּיהָם, אַלְיָן אָבוֹן עַמְלָקִים.

נְפִילִים עַלְיָהוּ אַתְמָר (בראשית ו) וַיַּרְאָו בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טוֹבֹת הַבָּה. וְאַלְיָן אָבוֹן מִינָּא תְּבִינָא מְאַלְיָן נְפִילִים מְלֻעִילָא. דָכְדָ בְּעָא קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הָוּא לְמַעַבֵּד אָדָם דַאַמְרָבָנָה אָדָם בְּצָלְמָנוּ וְגּוֹ. בְּעָא לְמַעַבֵּד לִיהְ רִישָׁא עַל עַלְאַיִן לְמַהְיוֹ אִיהְוּ פְקִיד עַל כָּלָהּוּ. וְלְמַהְיוֹ אָבוֹן פְקִידִין עַל יְדוּיָה. כְּגֻועָנָא דִיּוֹסָף דַאַתְמָר בִּיהְ (בראשית מא) וַיַּפְקַד פְקִידִים עַל הָאָרֶץ. אָבוֹן (לעיל כ"ג א) בָּעוֹ לְקַטְרָגָא לִיהְ וְאָמְרוּ (תהלים ח) מָה אָבוֹשׁ כִּי תַזְכְּרָבָו וְגּוֹ דַעֲתִיד לְמַחְטֵי קְפָדָה. אַמְרָבָנָה לוֹן קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הָוּא אֵי אַתְוּן הוּוִיתָוּן לְתַתָּא פְוּוֹתִיהָ, יִתְיר הוּוִיתָוּן חֲבִין מִפְגִּיהָ. מִיד וַיַּרְאָו בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם וְגּוֹ חַשְׁקוּ בְּהַוּן וְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הָוּא אֲפִילָה לוֹן לְתַתָּא בְּשַׁלְשָׁלָאן. וְאָבוֹן (דף כה ע"ב) עַזְ"א וְעַזְ"א"ל דִמְגִיהָו נִשְׁמַתְהָוּן דַעֲרָבָה רַב דַאָבוֹן נְפִילִים דַאַפְילָו גַּרְמִיהָו לִזְנוֹת בָּתָר

בשְׁנִיא דָאָפּוֹן טַבָּאָן. וּבְגַיֵּן דָא אֲפִיל לֹזֶן קָוִידָשָׁא בְּרִיךְ
הַוָּא מַעַלְמָא דָאָתִי דָלָא יְהָא לֹזֶן חַוְלָקָא תְּפִזָּן וַיְהִיבָ לֹזֶן
אֲגַרְיִיהוּ בְּהָאִי עַלְמָא כְּמָא דָאָתִ אָמֵר, (דברים ז) וּמְשֻׁלָם
לְשׂוֹנָאִיו אֶל פָנָיו לְהַאֲבִידָו וְגוּ.

גְבוֹרִים מִינָא תִלְיִתָּאָה עַלְיִיהוּ אֲתִמָר הַמָּה הַגְבוֹרִים
וְגוּ אֲנָשֵׁי הַשֵּׁם. וְאָפּוֹן מִסְטָרָא דָאֶלְין דָאֲתִמָר
בְהַוָּן (בראשית יא) הַבָּה נִבְנָה לְנוּ עִיר וּנְגַעַשָּׁה לְנוּ שֵׁם. וּבְנִין
בְתִי כִּגְסִיּוֹת וּמִדְרְש׹ׁוֹת וּשְׁוֹ�יִין בְהַוָּן סְפָר תֹּרֶה וּעֲטָרָה עַל
רִישָׁוֹי, וְלֹא לְשֵׁמָא דִיִי, אֶלְאָ לְמַעַבָּד לֹזֶן שֵׁם. הַדָּא הוּא
דְכַתִּיב וּנְגַעַשָּׁה לְנוּ שֵׁם, וּסְטָרָא אַחֲרָא מַתְגִּבְרִין עַל
יִשְׂרָאֵל דָאָפּוֹן כְּעִפָּרָא דָאָרְעָא. וְגַזְלִין לֹזֶן וְאַתְבָּרָת
עֲבִידָתָא וּעַלְיִיהוּ אֲתִמָר (בראשית ז) וְהַמִּים גָּבָרוּ מַאַד מַאַד
עַל הָאָרֶץ.

רְפָאִים מִינָא רְבִיעָה. אִם יְחִזּוֹן לִיְשָׂרָאֵל בְּדוֹחָקָא
מִתְרָפֵין מִפְּיָהוּ. וְאֵית לֹזֶן רְשֹׁוֹ לְשַׁזְבָּא לֹזֶן וְלֹא
בְּעָזֶן. וּמִתְרָפֵין מִאוֹרִיתָא וּמְאֶלְין דְמִשְׁתְּדָלִין בָּהָ
לְמַעַבָּד טָב עַם עֲזָבִי בּוֹכְבִּים וּמְזֻלּוֹת. עַלְיִיהוּ אֲתִמָר
(ישעה כו) רְפָאִים בֶּל יְקֻומָג, בְזָמָנָא דִיִיתִי פְקִידָה לִיְשָׂרָאֵל
אֲתִמָר בְהַוָּן (ישעה כו) וְתַאֲבֵד בֶּל זָכָר לִמוֹ.

עֲנָקִים מִינָא חַמִּישָׁה דָאָפּוֹן מְזֻלּוֹלִין לְאֶלְין דָאֲתִמָר
בְהַוָּן (משל יא) וְעֲנָקִים לְגַגְגָרָותִיךְ. וּעַלְיִיהוּ אֲתִמָר

(דברים ב) **רְפָאִים יְחַשְׁבוּ אֲפָם פֻּעָנְקִים שְׁקִילִין דָא לְדָא.**
אֵלֵין אֱנוֹן דָא הַדָּרוֹ עַלְמָא לְתָהוּ וּבָהּוּ. וּרְזֹא דְמָלָה
(רבגיניהה) חַרְבּ בֵּי מִקְדְּשָׁא וְהָאָרֶץ הִיתָּה תָּהוּ וּבָהּוּ דָא יְהִי
עֲקָרָא וַיְשִׁיבָא דָעַלְמָא. מִיד הִיִּתְיַי אָוֹר דָא יְהִי קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הַוָּא יִתְמַחֵּן מִן עַלְמָא וַיִּתְאַבְדוּן. אֲבָל פּוֹרְקָנָא לְאוּ
אִיָּהּ תְּלִיא אַלְא בְּעַמְלָק עַד דִּיתְמַחֵּי דְבִיה אָוְמָה וְהָא
אוֹקְמוֹהּ.

דָּבָר אַחֲרָא לְהַתְּלִיד תְּלִידָת הַשָּׁמַיִם וְגוּ אֵלֵין אֱנוֹן דָא תָּמָר
בְּהַוּן (שמות לט) אֱלֹהָא אֱלֹהִיךְ יִשְׂרָאֵל. בַּיּוֹם דִּיתְמַחֵּן
אֵלֵין כָּאַלוּ הַהֲוָא יוֹמָא עֲבֵיד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הַוָּא שְׁמַיָּא
וְאֲרָעָא הַדָּא הַוָּא דְכַתְּיב, (בראשית ב) בַּיּוֹם עֲשׂוֹת יְיָ אֱלֹהִים
אָרֶץ וְשָׁמַיִם. בְּהַהֲוָא זְמָנָא יְהָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הַוָּא עַם
שְׁכִינְתִּיהָ וַיִּתְחַדֵּשׁ עַלְמָא הַדָּא הַוָּא דְכַתְּיב, (ישעיה ס) כִּי
כָּאֵשֶׁר הַשָּׁמַיִם הַחְדָשִׁים וְהָאָרֶץ הַחְדָשָׁה וְגוּ דָא אִיְהּ
בַּיּוֹם עֲשׂוֹת.

בְּהַהֲוָא זְמָנָא וַיִּצְמַח יְיָ אֱלֹהִים מִן הָאָדָמָה כָּל עַז בְּחִמד
וְגוּ. אֲבָל בְּקָדְמִיתָא עַד דִּיתְמַחֵּן אֵלֵין לֹא
נְחִית מְטָרָא דָא רִיִּיתָא. וַיִּשְׂרָאֵל דְדָמִין לְעַשְׁבִים
וְלֹאַלְגָנִין לֹא יִצְמַחֵן. וּרְזֹא דְמָלָה וְכָל שִׁיחָה הַשְׁדָה טָרַם
יִהְיֶה בָּאָרֶץ וְכָל עַשְׂבָה הַשְׁדָה וְגוּ, בְּגִין דָאָדָם אֵין דָאֱנוֹן
יִשְׂרָאֵל בְּבֵי מִקְדְּשָׁא לְעַבּוֹד אֶת הָאָדָמָה בְּקָרְבָנִין.

דבר אחר וכל שיח השדה, דא מישיח ראשון טרם יהי' באראעא. וכל עשב השדה טרם יצמיח דא מישיח שני. ולמה בגין דלית תפון משה למפלח לשכינתא דעליה אמר ואדם אין לעבוד את האדמה. ורוא דמלחה בראשית מט לא יסור שבט מיהודה דא מישיח בן הווד. ומחוקק מבין רגליו דא מישיח בן יוסף. עד כי יבוא שליל'ה דא משה חשבן דא כדא. וללו' יקהת עמים, אתוון וללו' קה'ת.

דבר אחר וכל שיח השדה אלין צדיקיא דאנון מסטרא דצדיק ח"י עלמין. שיח ש' ח'. ש תלת ענפין דאלנא ואפונ ג' אבהו ימן ח"י עלמין. לשון אחר וכל עשב השדה ע"ב שי"ז. תלת עלין דאפונ ש 'אהדונה'י. ואפונ ע"ב ענפין דתליין בהון בחושבן ע"ב. פלהו לא אתחדין באתרא דאייה שכינתא עד כייתי ההוא דאקרי אד"ם דאייה יומ"ד ה"א ואוז ה"א. ודא אייה ואד"ם אין לעבוד את האדמה.

ובגין דא אמר ביה וכל עשב השדה טרם יצמיח עד דיצמח צדי"ק. ומפני (תהלים פה) אמרת הארץ תצמיח דאמיר ביה (דניאל ח) ותשליך אמרת ארזה. ותלמידי חכמים אפונ דשאין לא צמחיין בגאותך עד דאמרת הארץ תצמיח, ודא משה דאמיר ביה (מלאכי ב) תורה אמרת היהת

בפיהו דלא יהא מאן דדריש לשכינתא פותיה. ובגין דא
ואדם אין לעבוד. ומיד דאייה ייתि, מיד וא"ד יעלה מן
אדון כל הארץ. מיד והשקה את כל פנוי האדמה מנינה
אתשקיין ישראל למתה בע' אנטפין דאוריתא. דבר אחר
ואד יעלה מן הארץ תרגומו ועננא יסתלק מן ארעה.
ההיא דאתמר בה (שמות מ) כי ענן י על המשכן וגוי ויבית

מתשקיין תלמידי חכמים באָרָעָא בההוא זמנא:

ויעיר י אלhim את האדם אליו ישראל. בההוא זמנא
קודשא בריך הוא ציר לון בציורין דעלמא דין
وعלמא דאת. ויעיר בההוא זמנא קודשא בריך הוא
עיל לון בשמיה בציורא דב' יודין י ו' בינייהו
דאפונ סליקין לחשבון יהו"ה. ויהו נצנירין באָנְפוּ
באָנְפִין דילחון בתירין יודין בחוטמא דילחון באָת ו'.
ובגין דא אמר קרא (במדבר כג) כי מראש צורים ארעה.
אלין אפונ ציורין דשמא קדיشا. ויהו נצנירין
באָנְפִיהו בתירין לוחין יקירים דאפונ י' דאייה ו' חרות
עליהו. ועוד ציר לון לכל דור בבת זוגיה עלאה דא
יה ואנפונ ו' יחוֹדָא דתרוויהו. וציר לון באָפונ דציורא
دلעילא דאייה ישראל עמוֹדָא דאמצעיתא בליל
שכינתא עלאה ותתאה דאפונ קריאת שמע ערבית

וְקִרְיאַת שָׁמָע שְׁחִירִת וּעֲלֵיהוּ אֶתְמָר עַצְם מַעַצְמִי וּבָשָׂר
מַבָּשָׂרִי.

וּמִיד בְּהַהוּא זָמָנָא נִטְעָ לֹזֶן לִישְׂרָאֵל בְּגַנְתָּא דְעַדְן
קָדְיִשָּׁא הַדָּא הַוָּא דְכִתְיב וַיְטַע יי" (ב"ח א) אֱלֹהִים
אָבָ"א וְאָמְ"א. גַּזְן דָא שְׁכִינַתָּא תַּתָּא. עַדְזַן דָא אָמָא
עַלְּאָה. אֶת הָאָדָם דָא עַמְוִידָא דְאַמְצָעִיתָא. אֵיכָה תַּהֲ
נִטְעָ דִילִיה, בַת זָגִיה וְלֹא תִזְוֹז מִפְּיה לְעוֹלָם. וַתַּהֲ
עַדְונָא דִילִיה. וּיְשָׂרָאֵל קָוִידָשָׁא בְּרִיךְ הַוָּא נִטְעָ לֹזֶן
בְּהַהְיָא זָמָנָא נִטְעָא קָדְיִשָּׁא בְּעַלְמָא כְּמָא דָאַת אָמָר,
(ישעיה ס) נִצְרָמָטָעִי מַעֲשֵׂי יְדֵי לְהַתְפָּאָר:

וְיִצְמָח יְהוָה אֱלֹהִים. אָבָא וְאָמָא. כָל עַז נְחַמֵּד דָא
צְדִיק. וְטוֹב לְמַאֲכֵל דָא עַמְוִידָא דְאַמְצָעִיתָא
דִבְיָה הַוָּא זָמִין (ג"א זמִינָא) מְזוֹן לְכָלָא דְכָלָא בַּיִתָּה. וְלֹא
אַתְפְּרַגֵּס צְדִיק אֶלָא מִפְּיה וְשְׁכִינַתָּא מִפְּיה, וְלֹא צְרִיכִין
לְתַתְּאַיִן (דִילָהָן). אֶלָא כְּפָלוּוּ נְגֻבִין לְתַתָּא עַל יְדֵיה.
דְבָגְלָוָתָא לֹא הָוָה לְשְׁכִינַתָּא וְלֹחֲי עַלְמִין מְזֻונָא אֶלָא
בְּחֵי בְּרָכָאן דְצָלָותָא. אֶבְל בְּהַהְיָא זָמָנָא אֵיכָה יְהָא
מְזֻונָא לְכָלָא.

וְעַז הַחַיִים הַהְוָא אַיְלָנָא דְחֵי יְהָא נִטְיעָ בְּגַוְגַּנְתָּא
דְאֶתְמָר בַּיִתָּה (בראשית ג) וְלֹקֶח גַם מַעַז הַחַיִים וְאֶכְלָל
וְחַי לְעוֹלָם. וְשְׁכִינַתָּא לֹא שָׁלַטָא עַלְה אַיְלָנָא דְסִטְרָא

אחרא דאָפּוֹן עַרְבָּרְבָּן רְבָבָן (סוף תצא) עַז הַדִּעָת טֻוב וְרַע.
ולא תְּקַבֵּל בָּה עַז טָמֵא הַדָּא הוּא דְכַתִּיב, (דברים לט) יי'
בְּדַד יִנְחַבּוּ וְאֵין עַמּוֹ אֵל גֶּכֶר. וּבְגִין דָא לֹא מַקְבְּלִין גְּרִים
לִימּוֹת הַמְּשִׁיחָה. וְתַהֲא שְׁכִינַתָּא פְּגַפְּנָא דָלָא מַקְבְּלָא
בְּטֻעָא מִמִּנָּא אַחֲרָא.

וַיִּשְׂרָאֵל יְהוֹן כֵּל עַז נְחַמֵּד לִמְرָאָה. וַיַּחֲזֹר עַלְיָהוּ
שְׁוֹפְּרָא דְאַתָּמָר בֵּיה (אייה ב) הַשְּׁלִיךְ מִשְׁמִים
אָרֶץ תְּפָאָרָת יִשְׂרָאֵל. וְעַז הַדִּעָת טֻוב וְרַע אַדְחַיִין מִפְּנֵי הָאָדָם
וְלֹא מַתְּדַבְּקִין וְלֹא מַתְּעַרְבִּין בְּהַזְּנוֹן. דָהָא אַתָּמָר בִּישְׂרָאֵל
וְמַעַז הַדִּעָת טֻוב וְרַע לֹא תָאכַל מִמְּפּוֹן דָאָפּוֹן עַרְבָּרְבָּן.
וְגַלְיִי לוֹן קְוִידָשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְבָיוּם אֲכָלוּ מִמְּפּוֹן גְּרָמוֹ
דְאָבְדוּ ב' אַבְדֵין דָאָפּוֹן בֵּית רָאשָׁוֹן וּבֵית שְׁנָיִן. דָא אִיהִי
כִּי בְּיוּם אֲכָלָךְ מִמְּפּוֹן מוֹת תִּמְוֹת ב' פְּעָמִים. וְאָפּוֹן גְּרִימָיו
דְצִדְיקָה יִחְרַב וַיַּבְשֵׁ בֵּית רָאשָׁוֹן דְאִיהִי שְׁכִינַתָּא עַלְאָה,
וּבֵית שְׁנָיִן דְאִיהִי שְׁכִינַתָּא תִּתְּהָא. דָא אִיהִי (ישעיה ט) וּבְהָר
יִחְרַב וַיַּבְשֵׁ. וּבְהָר דָא (נ"א ו) יִחְרַב בָּה' תִּתְּהָא בְּגִין
דְאָסְתַּלְקָה מִפְּנֵיה בְּבִיעּוֹ דִי? לֹאֵין סָוֵת.

וּמִיד דִיְפִּקְוִון יִשְׂרָאֵל מִן גְּלֹוְתָא עַמָּא קְדִישָׁא לְחוֹד,
מִיד בְּהָר דְהָוָה חַרְבָּה וַיַּבְשֵׁ אַתָּמָר בֵּיה וּבְהָר יוֹצָא
מַעַדְן דָא ו' לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֵּן. וּבְהָר דָא עַמּוֹדָא
דְאַמְּצַעַתָּא. יוֹצָא מַעַדְן דָא אַמָּא עַלְאָה, לְהַשְׁקוֹת אֶת

הַגָּן דָא שְׁכִינַתָּא תַּתָּא. דְבַהֲהוֹא זְמַנָּא אַתָּמָר בְּמִשָּׁה
וּבְיִשְׂרָאֵל (ישעה נה) אֹז תַּתְעַג עַל יְיָ בְּעַגָּדָה עַדְן
בָּנֶה גַּנְגָּן. וְאַתְקִים קְרָא (שמות טו) אֹז יִשְׁיר מִשָּׁה וְגוּ
(דף כו ע"ב) שֶׁר לֹא נָאָמֵר אֲלֹא יִשְׁיר. וְאַתְהַפֵּךְ לְעֶרֶב רַב
עַגְגָּג לְבָגְגָע וְלְאַוְמִין דְעַלְמָא עַוְבָּדִי כּוֹכְבִים וּמְזֻלּוֹת
בְּגִוְונָא דְפִרְעָה וּמְצָרָאֵי דְפִרְחָה בְּהַוּן שְׁחִין אַבְעֲבוּוֹת.
אַבְלָל לִיְשָׁרָאֵל יְהָא עַגְגָג.

וְדָא אַיְהוּ וּנְהָר יֹצֵא מַעַדְן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן. וּמִשְׁם
יִפְרֹד וְהִיה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים. דְאַבְנֵוּ חַסְדָּד דְרוֹעָא
יְמִינָא. וּבַהֲהוֹא זְמַנָּא הַרְוֹצָה לְהַחֲכִים יְדִירִים. וּמְחַנָּה
מִיכְאָל אַתְשָׁקִין מִגְיָה וּעֲמִיה מִטָּה יְהָדָה וְתִרְיֵין שְׁבָטִין.
גְּבוּרָה דְרוֹעָא שְׁמַאלָא. וּבַהֲהוֹא זְמַנָּא הַרְוֹצָה לְהַעֲשֵׂר
יְצָפִין. וּמְחַנָּה גְּבָרִיאָל אַתְשָׁקִין מִגְיָה וּעֲמִיה מִטָּה דָן
וְתִרְיֵין שְׁבָטִין. בְּצָחָ שְׁוֹקָא יְמִינָא וּמִבָּה אַתְשָׁקִין
מִשְׁרִיאָא דְנוּרִיאָל וּעֲמִיה מִטָּה רָאוּבָן וְתִרְיֵין שְׁבָטִין
עֲמִיה. הַוָּד שְׁוֹקָא שְׁמַאלָא דְעַלְהָ אַתָּמָר לִיעַקְבָּ (בראשית
לוּ וְהִיא צָוַיָּע עַל יְרֻכוּ וּמִפְתָּח אַתְשָׁקִין מִשְׁרִיאָא דְרַפְאָל
דְאַיְהוּ מִמְּנָא עַל אָסּוֹתָא דְגַלּוֹתָא וּעֲמִיה מִטָּה אַפְרִים
וּבָ שְׁבָטִין.

דָבָר אַחֲר וּמִשְׁם יִפְרֹד וְהִיה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים אֲלִין אֶפְוֹן
אַרְבָּעָה דְגַנְגָּסָו לְפִרְדָּס. חַד עַל בְּפִישׁוֹן דְאַיְהוּ

פִי שׁוֹנָה הַלְכּוֹת. **תְּנִינָה עַל בְּגִיחוֹן.** וְתִמְןָ הוּא קִבּוֹר
הַהוּא דָאָפָּמֶר בַּבְּיה (יִקְרָא י"א) כָּל הַוְּלֵך עַל גְּחוֹן, גְּבָרִיאָל
גְּבָר אֵל עַלְיָה אֲתָמֶר (איוב א) לְגָבָר אֲשֶׁר דַּרְכּוֹ נִסְתָּרָה וַיִּסְדַּק
אֱלֹהָה בַּעַדּוֹ. וְלֹא יִדּוּ גְּבָר יִתְקַבֵּרְתִּיה עַד יוֹמָא הַדִּין
דָּאַתְגָּלְיָה תִּמְןָ. וְדֹא אֵיתָה רַמְזָה וַחֲפִיכָּא בְּרַמְזָא.
תְּלִיתָה עַל בְּחַדְקָל חַד קָל וְדֹא לִישְׁנָא חַדְיָדָא קָלָא
לְדָרְשָׂא. רַבְיעָה עַל בְּפַרְתָּת דָּאֵיתָה מַוְחָא דְּבִיה פְּרִיה
וְרַבִּיה. בֶּן זֹמָא וּבֶן עֹזָא דַעֲלוֹ בְּקַלְיָפִין דָאָרְיִיתָה הוּא
לְקָאוֹ בְּהֻנוֹן. רַבִּי עֲקִיבָּא (פקודו רנ"ד ע"א) דַעֲלָל בְּמַוְחָא אֲתָמֶר
בַּבְּיה דַעֲלָל בְּשָׁלָם וַנְפַק בְּשָׁלָם.

(אמר רבי אלעזר, אבא, יומא חד הווינו בבני מדרשו, ושאiley חביריא Mai Niyo דאמר רבי עקיבא לתלמידיו בשתגיעו לבני שיש טהור אל תאמרו מים שמא הסתבונון גרמייבו דכתיב, (תהילים קא) דובר שקרים לא יכון לניגר עיני. אדרבי הא סבא דסבין קא נהית אמר לוון רבנן, במאי קא תשתדלון. אמרו ליה וראי בהא דאמר רבי עקיבא לתלמידיו בשתגיעו לבני שיש וכו'. אמר לוון וראי רזא עלאה אית הכא. והא אוקמהה במתיבתא עלאה. ובגין דלא תטעון נחיתנא לך ובגין (דאַתְגָּלְיָה) רזא דא בינייבו דאייה רזא עלאה טמרא מבני דרא.

בודאי בני שיש טהור אנון דמגנון מײַן דכִּין נְפָקִין. ואנון רמייז באט א ריישא וסופה. ו' דאייהו נטוי בינייבו אייהו עץ חמימים. מאן דאכיל מניפה וחוי לעלם. ואלון ב' יודין' אנון רמייז בונייך. ואנון תרין יצירות. יצירה דעלאיין ויצירה דתתאיין. ואנון חכמה בראש וחכמה בסוף. תעולומות חכמה. וראי אנון תעולמות מחכמה עלאה דתחות בטור עלאה.

ואנון לקלבל ב' עיינין דבחון (שמות יח א) תרין דמעין נחתו בימא רבא. ואמאי נחתה. בגין דאָרְיִיתָה מַתְרִין לוֹחִין אלֵין הוּהוּ מָשָׁה נְחִית לִישְׂרָאֵל. וְלֹא יָסִי בְּהֻן וְאַתְבָּרוּ וַנְפַלְוּ. וְדֹא גָּרִים אַבּוֹדָא דְּבִית רָאשָׁוֹן וְשָׁנִי. וְאַמְּאי נְפַלּוּ בְּגִינִין דְּפָרָח ו' מַנְיִיחָו דָאֵיתָה ו' דָוִיָּאֵר. וְיהִיב לוון אַחֲרֵינוּ

מִסְטֶרָא דַעַץ הַדּוּת טֹב וְרֵעַ דַמְתָמָן אֲתִיַּהְבָת אָוֹרִיתָא בָאָסָור וְהַתָּר מִקְמָנָא חַי וּמִשְׁמָאָלָא מַוְתָּא.

ובגין דא אמר רבינו עקיבא לתלמידיו בשתגינוי לאبني שיש טהור אל תאמרו מים מים. לא תהוו שיקילין אبني שיש טהור (נ"א דאנון ב' יודין דוייצר חכמה עלאה וחכמה תחתה) לאبني אחרנן דאנון חי ומותא דמתמן (קהלת י) לב חכם לימינו. ולב בסיל לשומאלו. ולא עוד אלא אתון תשכוננו גראמייה. בגין דאלין דעץ הדעת טוב ורע אנון בפראודא. ואبني שיש טהור אנון ביחסרא ולא פירודא בלא. וαι תימרין דהא אסתלק עץ חתימים מניהם וופלו וגיאת פירודא ביעיה. דובר שקרים לא יבון לנגר עניין דהא לית תפון פירודא לעילא. דאלין דאתבר מאנון הו. אותו לנשכא (דף כז ע"א) ליה פרח ואסתלק מניהם).

דבר אחר ונهر יוצא מעדן. בודאי לעילא בעץ חיים תמן לית קליפין נוכראין הדא הוא דכתיב, (תהלים ח) לא יגורך רע. אבל בעץ דלתתא אית קליפין נוכראין ודא. וайהו נטווע בגנתא מעדן דזעיר אפין. דאייהו חנוך מטרון דגן עדן דלעילא. דקונדשא בריך הוא לית תפון ערתוֹמָא, למשׂוֹי תפון נפתל ועקש. ובגין דא ונهر יוצא וגוי, ויכילנא למייר במטרון יוצא מעדן מעדון דיליה. להשkont את הגן גן דיליה פרדס (תיקון כ"ד) דיליה דתמן עליון בן עזאי ובן זומא ואליישע. וקליפין דיליה מסטרא דא טו"ב ומטרא דא רע. ודא אסור והתר כשר ופסול תומאה וטהרה.

קם חד סבא ואמר רבינו רבי הבי הבי הוא ודא. אבל עץ חיים לא אתקרי איהו. אלא הבי הוא רוזא דמלחה וייצר חד יצירה דטוב וחד יצירה דרע. דא איהו עץ

הַדּוֹתָת טֻב וְרָע. עַז דָ אָדָם זִיעִירָא מִסְטֶרָא דְחִים מִגְיָה
וּמִסְטֶרָא דְמוֹתָא מִגְיָה. תֵמֵן ב' יִצְרוֹת דִילִיה דָאָנוֹן
אֲסֹור וְחַתָּר, וְעַלְיהָ אָתָמָר וַיִּצְאֶר ייְ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
עַפְרָם מִן הָאָדָם.

וַיַּפְחֵד בְּאָפִיו גְשָׁמַת חִיִּים. דָא שְׁכִינַתָּא עַלְאָה. עַדַּן
תִיּוֹבָתָא. וְעַלְהָ אָתָמָר וְעַז הַחִים בְתוֹךְ הַגּוֹן דָא
עַמּוֹדָא דְאַמְצָעִיתָא. הַגּוֹן שְׁכִינַתָּא תַתָּא. תַלְתָ קְטִירִין
אָבוֹן גְשָׁמַתָּא רְוִיחָא נְפִשָּׁא לְגַבִּיה. וּבָהּוּן וַיְהִי הָאָדָם
לְנֶפֶשׁ חִיה. דָאַיְהוּ מִפְיוֹ מִמְשָׁ אָתְקָרִי לְשְׁכִינַתָּא דָאַיְהִי
גְשָׁמַת חִיִּים. מִיד דָאָמָר מַלְיָין אַלְיָין סְלִיק לְעַילָא. אָמָר
רַבִּי שְׁמַעוֹן חַבְרִיא בּוֹדָאי מַלְאָכָא הוּה. וּבּוֹדָאי סְמִיךָ
אִיתְ לְגַנְא מִכְלָ אָתָר.

פָתֵח קָרָא אֶבְתָּרִיה: וַיִּקְחֵה ייְ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם וַיַּבְיִיחְהוּ
בְגּוֹן עַדַּן וְגּוֹן. וַיִּקְחֵה מִן־גְּטִילָה. אֶלָא גְּטִילָה לִיה
מִד' יִסּוּדִין דָאָתָמָר בָהּוּן וּמִשְׁמָם יִפְרֵד וְהִיה לְאַרְבָּעָה
רְאָשִׁים. אֲפְרִישׁ לִיה מִגְהָוֹן וְשַׁווֵי לִיה בְגַבְתָּא דְעַדַּן.
כְגַ�וְנָא דָא יַעֲבֵד קָוִדְשָׁא בָּרִיךְ הוּא לְבָרֵךְ בְשָׁ דָאֶתְבָּרִי
מִד' יִסּוּדִין. בְזָמָנָא דְתָב בְתִיּוֹבָתָא וּמִתְעַסֵּק
בְאֹרְדִיתָא. קָוִדְשָׁא בָּרִיךְ הוּא גְּטִילָה מִתְמַן. וְעַלְיִיהוּ
אָתָמָר וּמִשְׁמָם יִפְרֵד. אֲפְרִישׁ נְפִשִּׁיה מִתְאֹהָה דִילָהּוּן וְשַׁווֵי
לִיה בְגַבְתָּא דִילִיה דָאַיְהִי שְׁכִינַתָּא. לְעַבְדָה בְפָקוֹדִין

דעתה. ולשمرة בפקודין שלא תעשה. אֵי זָכָה לְנַטְרָא
לַהּ אִיהוּ יְהָא רִישָׁא עַל דֶ' יְסֻדִין. וְאַתְעֲבִיד בָּהָר
דְּאַתְשָׁקִין עַל יְדֵיה וְלֹא עַל יְדֵא אַחֲרָא וְאַשְׁתָמֹדְעִין
בַּיה דְאִיהוּ רְבּוֹן וְשָׁקֵיט עַלְיִיחְגּוֹן.

וְאֵי עַבְרָה עַל אָרוּרִיתָא אַתְשָׁקִין מְפִרְירָוּ דְאִילְגָּנוֹ דְרָעָ
דְאִיהוּ יִצְרָר הָרָע. וְכָל אַבְרִין דְאַגְּנוֹן מִד' יְסֻדִין
אָתְמָר בְּהֹן (שמות א') וַיִּמְرְדוּ אֶת חַיֵּיהם וְגוֹ וַיִּמְרְדוּ בְּמִרְירָוּ
דִמְרָה. וְלִגְבֵּי אַבְרִין קְדִישִׁין דְגֻפָּא דְאַגְּנוֹן מִסְטָרָא דְטוֹב
עַלְיִיחְגּוֹן אָתְמָר (שמות ט') וַיִּבְאוּ מְרָתָה וְלֹא יִכְלּוּ לְשַׁתּוֹת
מִים מְמֻרָה וְגוֹ). פְּגֻוָּנוֹן דָא אָמְרוּ מָאֵרִי מַתְגִּיטִין וַיִּמְרְדוּ
אֶת חַיֵּיהם בְּעַבְדָה קְשָׁה בְּקוֹשִׁיא. בְּחוֹמָר בְּקָל וְחוֹמָר.
וּבְלִבְנִים בְּלִבּוֹן הַלְכָתָא. וְכָל עַבְדָה בְּשָׁדָה דָא
ברִירִיתָא. אֶת כָּל עַבְדָתָם וְגוֹ דָא מְשָׁנָה.

אם תִּיְבִּין בְּתוּבַתָּא אָתְמָר בְּהֹן (שמות ט') וַיִּוְרְהָו ה' עַז.
וְדָא עַז חַיִים וּבִיה וַיִּמְתַקֵּן הַמִּים. וְדָא מְשָׁה מְשִׁיחָה
דְאָתְמָר בַּיה (שמות י') וַמְטָה הָאֱלֹהִים בַּיָּדוֹ. מַטְ"ה דָא
מִטְטרוֹן מִסְטָרִיה חַיִים וּמִסְטָרִיה מִתְהָפֵךְ
לְמַטָּה אִיהוּ עֹזֶר מִסְטָרָא דְטוֹב. כֵּד אַתְהָפֵךְ לְחוֹזֵיא אִיהוּ
כְּנֶגֶד. מִיד (שמות ד') וַיִּגְבֵּס מְשָׁה מִפְנֵיו.

וְקוֹדֶשֶׁא בְּרִיךְ הַנוּא מִסְרָר לֵיה בַּיְדָא דְמִשָּׁה וְאִיהוּ
אָרוּרִיתָא דְבָעֵל פֶה דְבִיה אָסּוֹר וְהַתֵּר. מִיד